נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

ובני ישראל עשו. בהוה קרא כתיב והרי כלל אחת הכל למה לי ויוציאו שמע מינה למגייא: **אלא מעתה.** דדרשת ויוציאו דרים נמי וירגמו כו': **אלא כסותו.** ערום ואע"ג דגבי לוותה כתיב ורגמו אותו דש"מ בגלא כסותו אימי דכתיב אבן לדרשה כתב נמי אותו. במקלל כתיב אבן ובמקושש כתיב (במדבר טו) אבנים: **והא הכי מצא.** דלעיל (מב:): **נאמר קאמר.** מגזירה שוה דפרים יליף לה והיכי אתא רב פפא לאיפלוגי עליה דתנא: **והכי קאמר.** תנא דברייתא אילו לא נאמר כו' כלומר הא דיליף לה מגזירה שוה לאו דוקא אלא הכי קאמר אי נמי לא הוה נפיק ממשמעותא דקרא אכתי לא הוה יכילנא למימר חוץ למחנה אחת דמייתינא שלש מחנות מגזירה שוה דפרים והשתא אפילו גזירה שוה לא צריך: **הולא.** גרידא משמע הוציאו ממקומך וכי הדר כתיב מחוץ למחנה לאפוקי ממחנה ישראל קאמר: **הכולא.** ובני ישראל: **מכני ליה.** לסמיכה ולדחייה דכתיבי בגלוה ולא מיפרשי בעשייה הדר סיים קרא ובני ישראל עשו אף סמיכה ודחייה. סמיכה וסמכו כל הקהל[1] דחייה לאו הכא כתיבא אלא מסיני ירה ירה[2] מכאן שאחד מן העדים בא ודוחהו ומפילו מגוהה בית הסקילה לאחר דבית הסקילה גבוה שתי קומות[3]: **לדידך.** דדרשת הולאה באפי נפשיה ואל מחוץ למחנה באפי נפשה כל הולאות דפרים הנשרפים מאי דרשת בהו: **שפרף דעתו.** ולא ידאג[4] ויתמהמה בהריגתו: **ונשפוך.** נאלם: **מהו.** מי אמר אי לא אישתתק הוה ממש בדבריו ואיך לקבוע את הדין ולהביא דיינין אחרים: **מנפח רב ששת בידיה.** כלומר רוח הוא זה שאמרת כיון שנשתתק מה הועיל אי להכי אתית למיתת אפילו אחד בסוף העולם נמי אימא בכל היושלאין ליהרג שמא יש אחד בסוף העולם שידע לו זכות: ופרכינן **מי דמי הכא לא אמר הכא אמר: שויכה.** שהוציא דבריו וטעמו לאור: **מיבעי לך.** מי אמר זיכה דוקא או דילמא ר' יוסי אורחא דמילתא קאמר שאין דרך לתלמיד לומר יש לי ללמד זכות ומשתתק וכן מיתה דמשתתא מיד אומר ראיותיו ומיהו היכא דאיתרמי אימא דשכיחא ליה נמי הכי: **ואפי' אפעם ראשונה ושניה.** נמי קאמר ובלבד שיש ממש בדבריו ואי ליכא ממש לא מהדרינא: **מנא ידעי.** אם יש ממש או לאו וכי שלוחים תלמידים בעינן שיהו סוקלין: **דמסרינן ליה.** מפעם שניה ואילך שני תלמידי חכמים ליכן עמו: **מעיקרא.** בתחלת הליכתם ולא יחזרוהו אפילו פעם ראשונה אא"כ יש ממש בדבריו: **וצריך למימר.** נמי שעבר עבירה פלונית ביום פלוני וכשעה פלונית: **לפניו אין.** דמשמע בהליכתו: **מעיקרא לא.** מרבעים יום קודם: [5]**יהרוג נקי.** רוצח הוא נקי זה ולאו ליהרג שהרג בסמסרים. ותשובה בעלמא הוא מפני האומות שקרוב למלכות היה והיו רגילים להשיב על כל רצונות של הכל שלהם: **וזכח תודה יכבדנני.** מי שיהרוג תודה יכבדנני: זוכח

[1]ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה אלא מעתה [2]וירגמו אותו אבן מאי עבדי ליה ההוא מבעי ליה לכדתניא וירגמו אותו באבן [3]אותו [4]ולא בכסותו אבן [5]שאם מת באבן אחת יצא ואצטריך למיכתב אבן ואיצטריך למיכתב [6]אבנים דאי כתב רחמנא אבן הוה אמינא היכא דלא מת בחדא לא ניתי אחריתי ומיקטליה כתב רחמנא אבנים ואי כתב רחמנא אבנים הוה אמינא מעיקרא נייתי תרתי כתב רחמנא אבן [7]והא האי תנא נאמר קאמר אילו לא נאמר קאמר וה"ק אילו לא נאמר קרא הייתי אומר גזירה שוה עכשיו שנאמר [8]קרא גזירה שוה לא צריך רב אשי אמר משה היכא יתיב במחנה לוייה ואמר ליה רחמנא [9]הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה אל מחוץ למחנה חוץ למחנה ישראל ויוציאו את המקלל לעשייה עשייה בהדיא כתיב בהו ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה ההוא מיבעי ליה [6] חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן לרב אשי לדידך כל הני הוציא דכתיבי בפרים הנשרפים מאי דרשת בהו קשיא: אחד עומד כו': אמר רב הונא פשיטא לי [2]אחד אבן שנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו ואחד סייף שנהרג בו ואחד סודר שנתנק בו כולן [3]משל צבור מ"ט דמדידיה לא אמרינן ליה זיל וליתיה וליקטול נפשיה בעי רב הונא סודר שמניפין בו וסוס שרץ ומעמידן משל מי הוא כיון דהצלה דידיה מדידיה הוא או דילמא כיון דבי דינא מחייבין למעבד בה הצלה מדידהו ותו הא דאמר ר' חייא בר רב אשי אמר רב חסדא [4]היוצא ליהרג משקין אותו קורט של לבונה בכוס של יין כדי שתטרף דעתו שנאמר [5]תנו שכר לאובד ויין למרי נפש ותניא נשים יקרות שבירושלים [6]היו מתנדבות ומביאות אותן לא התנדבו נשים יקרות משל מי הא ודאי מסתברא [7]משל צבור כיון דכתיב תנו מדידהו בעא מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת אמר אחד מן התלמידים יש לי ללמד עליו זכות ונשתתק מהו [8]מנפח רב ששת בידיה נשתתק אפילו אחד בסוף העולם נמי התם לא קאמר הכא קאמר מאי תא שמע דאמר רבי יוסי בר חנינא [9]אחד מן התלמידים שזיכה ומת רואין אותו כאילו חי ועומד במקומו זיכה אין לא [10] זיכה [11]לא זיכה פשיטא לי אמר תיבעי לך: אפילו הוא כו': ואפילו פעם ראשונה ושניה והתניא [12]פעם ראשונה ושניה בין שיש ממש בדבריו בין שאין ממש בדבריו מחזירין אותו מכאן ואילך אם יש ממש בדבריו מחזירין אותו אין ממש בדבריו אין מחזירין אותו אמר רב פפא תרגומה [13]מפעם שניה ואילך מנא ידעי [14]אמר אביי [15]דמסרינן ליה זוגא דרבנן אי איכא ממש בדבריו אין אי לא לא ולימסר ליה מעיקרא אגב דבעית לא מצי אמר כל מאי דאית ליה: **מתני'** מצאו לו זכות פטרוהו ואם לאו יצא ליסקל [16]וכרוז יוצא לפניו איש פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה פלונית ופלוני ופלוני עדיו כל מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו: **גמ'** אמר אביי [17]וצריך למימר ביום פלוני ובשעה פלונית ובמקום פלוני דילמא איכא דידעי ואתו ומזמו להו: וכרוז יוצא לפניו: לפניו אין מעיקרא לא: [18]והתניא בערב הפסח תלאוהו לישו [19] והכרוז יוצא לפניו מ' יום קודם שהוא יוצא ליסקל על שכישף והסית והדיח את ישראל כל מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו ולא מצאו לו זכות ותלאוהו בערב פסח אמר עולא ותסברא בר הפוכי זכות הוא מסית הוא ורחמנא אמר [5]לא תחמול ולא תכסה עליו אלא שאני ישו [20]דקרוב למלכות הוה: ת"ר חמשה תלמידים היו לו לישו [21] מתאי נקאי נצר ובוני ותודה אתיוהו למתי אמר להו מתי יהרג הכתיב [6]מתי אבוא וארא פני אלוהים אמרו לו אין מתי יהרג דכתיב [7]מתי ימות ואבד שמו אתיוהו לנקאי אמר להו נקאי יהרג [8]הכתיב ונקי וצדיק אל תהרוג אמרו לו אין נקאי יהרג [9]דכתיב במסתרים יהרג נקי אתיהו לנצר אמר להו נצר יהרג [10]והכתיב ונצר משרשיו יפרה אמרו ליה אין נצר יהרג דכתיב [11]ואתה השלכת מקברך כנצר נתעב אתיוהו לבוני אמר להו בוני יהרג [12]הכתיב בני בכורי ישראל אמרו ליה אין בוני יהרג [13]דכתיב הנה אנכי הורג את בנך בכורך אתיהו לתודה אמר להו תודה יהרג [14]הכתיב מזמור לתודה אמרו ליה אין תודה יהרג [15]דכתיב זובח תודה יכבדנני: אריב"ל

לא נייתי אחריני. והא דכתיב (דברים יז) יד העדים תהיה בו בראשונה וגו' ה"א דהני מילי היכא דאותה האבן קיימת אבל אם נאבדה או נפלה ליס ה"א דלא נייתי אחריני:

פשיטא אחד אבן. הא דלא מחייב פחילה שנשרף בה משום דאכריתא דלקמן (דף מה:) דקתני כולן נקברים עמו קאי והתם לא שייך למיתני פחילה שנזרקה לתוך פיו:

אל

מסורת הש"ס

[1] [לקמן מה. ע"פ סוטה כב: ע"פ], [2] [כ"מ פא.], [3] [כ"מ פא. ע"פ ותוספתו בר"ה לד.], [4] [עי' תוספות סוטה מ: ד"ה ואתא"כ], [5] [שמות פ"כ], [6] [כ"ב קלד:], [7] לעיל (מב:), [8] [תוספ' פ"ט], [9] [יומא הקמוד הוסמט ע"י הלמודה וטוסף כלן ע"פ ויוציאה ר"פ וס"ל], [10] [בכ"מ נוסף: הגיגרן], [11] [ויקרא כד], [12] [שמות יט], [13] [לקמן מה.], [14] כ"ה ומתמקמק בפרי, [15] מכלן עד סוף העמוד הוסמט ע"י הלמודה וטוסף כלן מה"ל,

תורה אור השלם

1. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ אֶת הַמְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אֶבֶן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה:
ויקרא כד כג
2. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה מוֹת יוּמַת הָאִישׁ רְגֹם אֹתוֹ בָאֲבָנִים כָּל הֶעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:
במדבר טו לה
3. הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַّחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל הַשֹּׁמְעִים אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה: ויקרא כד יד
4. תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ: משלי לא ו
5. דברים יג ט
6. תהילים מב ג
7. תהילים מא ו
8. שמות כג ז
9. תהילים י ח
10. ישעיה יא א
11. ישעיה יד יט,
12. שמות ד כב
13. שמות ד כג
14. תהילים קן א
15. תהילים ג כג

הגהות הב"ח

(א) נס' הסוגיא מיכני ליה לסמיכ' ולדחיי' כל"ל ומיכנ מד ומיכנ יחד נמחק: (ב) שם לא זיכה פשיטא:

מזוסף רש"י

מנפח רב ששת בידיה. דרך שחוק כלומר שמנפח קש מתחת ידיו ומשליטו לאוזר, כלומר מה הרוח שהלך כך אוזר טעמו כו' (ושונים ב"ב קלד:). רואין אותו. לענין המתין (רש"י כד:). דמסרינן ליה זוגא דרבנן. שהלין אותו עד בית הסקילה ואם אמר יש לי ללמד זכות על עצמי ישמעו אלו אם יש ממש בדבריו אם לאו (יומא פה:).

עין משפט נר מצוה

ג א ב מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הל"ח סמג עשין קכ:
ד ג מיי' פי"ג מהלכות סנהדרין הלכה ג סמג עשין לח:
ה ד מיי' שם הלכה כ סמג שם:
ו ה ו מיי' שם הלכה ג:
ז ז מיי' שם פי"א הל"ג:
ח ח מיי' שם הלכה ד:
ט ט י כ ל מ מיי' שם פי"ג הל"ח סמג שם:

רבינו חננאל

פשוטה היא רב אשי אמר משה רבינו היכן הוה יתיב במחנה לוייה ואמר הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה. אל מחוץ למחנה ישראל ויוציאו את המקלל לעשייה ו) חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן הואיל ואתה מוציא הוצא דרשה הני כולהו הוצא דכתיבי בפרים הנשרפין מאי דרשת בהו קשיא: **ואחד** עומד על פתח בית דין והסודרין בידו והסוס חתוך ממנו כדי שיהא רואהו כו' אמר רב הונא פשיטא לי אחד אבן הנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו וכן סייף שנהרג בו וסודר שנתנק בו כולן משל צבור אלא סודר שמניפין בו וסוס שרץ בו משל מי כיון שב"ד חייבין לעשות לו הצלה משלהן עושין או דילמא כיון דהצלה דידיה היא מדידיה היא ולא איפשיטא: **אבל** קורט של לבונה שהיו משקין את היוצא ליהרג כדי שתטרף דעתו עליו נשים יקרות שבירושלים היו מתנדבות משלהן לא התנדבו משל מי. תרגמה רב רבאי מרוב ג) מסתברא משל ציבור שנאמר תנו שכר לאובד: **א"ר** יוסי ב"ר חנינא אחד מן התלמידין שזיכה ומת רואין אותו כאילו הוא חי ועומד במקומו. אפילו אמר שיש לי ללמד על עצמי זכות מחזירין אותו אפילו ד' וה' פעמים. ובלבד שיהא ממש בדבריו מצאו לו זכות פטרוהו ואם לאו יוצא ליסקל והכרוז יוצא פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה: פלונית וכו' אמר אביי צריך

ו) [נראה דמסדר דברי רבינו וכ"ל ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה ג"כ לעשייה ומה לסמיכה כו']
ג) עיין בפתגמים רב שרירא גאון ד"ה ולפום הכין מיתוספת הגלה וכי ומתגלה מי הוא היה אחד מרבנן סבוראי אשר הוסיף דברי בגמ':

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com